

COL·LEGIAT DE MÈRIT 2022

Xavier Vives Torrents

“S’ha de posar la innovació i el coneixement al centre de l’activitat econòmica”

El col·legiat de Mèrit 2022 Xavier Vives Torrents és professor d’Economia i Finances, titular de la Càtedra Abertis de Regulació, Competència i Polítiques Públiques, i director acadèmic del Public-Private Sector Research Center de l’IESE Business School.

CLARA BASSOLS, periodista
Departament de Comunicació del
Col·legi d’Economistes de Catalunya
cecprensa@coleccionistes.cat

Doctor en Economia per la Universitat de Califòrnia (Berkeley), col·labora en grups de recerca de diverses associacions i institucions europees. En aquesta entrevista comenta l’actual context econòmic.

L’evolució econòmica està molt marcada per la pressió inflacionista, que en els darrers mesos sembla que s’està moderant. Les mesures del Banc Central Europeu han estat, doncs, encertades? Creu necessàries altres mesures? Quines?

Els bancs centrals s’han adormit al volant, han reaccionat tard a la pressió inflacionària. Primer van dir que seria un fenomen transitori. Hi va haver un famós debat, que encara continua, entre el premi Nobel Paul Krugman i l’exsecretari del Tresor dels EUA Larry Summers. El primer sostenia la tesi que la inflació era transitòria, mentre que el segon deia que l’immens estímul fiscal post-COVID als EUA, juntament amb una política monetària laxa, portaria a una inflació persistent. Ara ja sabem qui tenia raó. A l’eurozona la inflació està més lligada a les restriccions

d’oferta, colls d’ampolla i pujades del preu de l’energia, també en un context de diner fàcil. El BCE ha elevat els tipus d’interès després de la Reserva Federal i s’enfronta a un dilema molt difícil perquè ha d’elegir entre el perill de recessió i el d’inflació persistent. A més, ha de tenir cura de no provocar una segmentació entre països europeus en pujar tipus i començar un procés de restricció quantitativa per disminuir el seu balanç (QT). Això podria desestabilitzar el deute sobirà de l’endeutada perifèria i provocar inestabilitat financera. Per això, encertadament, ha ideat un mecanisme (el TPI) per intervenir en cas necessari. S’haurà de veure que aquest mecanisme no provoqui una relaxació fiscal en els països perifèrics (l’anomenat *risc moral*).

El risc d’una recessió econòmica és real? Podem entrar en un cicle d’estagflació?

El risc de recessió és real, encara que el consens dels analistes, tot i que no és unànime, sembla ser que, si passa, serà suau. Hem de pensar que els tipus d’interès, malgrat les alces, encara estan molt per sota de la inflació. Naturalment, dependrà de factors externs, com l’evolució de la guerra d’agressió del Kremlin a Ucraïna, l’evolució dels preus de l’energia (petrolli i gas) i el comportament de l’economia xinesa amb l’aixecament parcial de les restriccions anti-COVID, entre d’altres. La incertesa és elevada. És certament possible

que entrem en un cicle d’estagflació, de fet, es podria considerar que ja hi som, perquè la inflació és elevada i el creixement s’ha alentit. La qüestió és com de llarg serà aquest cicle, atès que tenim un endeutament elevat i ja no es pot generar més dèficit i augmentar encara més el deute.

En quina situació afronta el panorama actual el sector financer i la banca?

La banca té el vent a favor amb la pujada de tipus d’interès, però, a la vegada, la desacceleració econòmica i el risc de recessió poden fer augmentar els crèdits morosos i reduir la demanda de crèdit. A més, segueix tenint un problema reputacional, derivat, en part, de la crisi financera del 2007-2009, que fa que el govern pugui plantejar com a natural que se li posi un impost especial perquè s’han incrementat els tipus d’interès. En general, el sector financer ha de navegar per uns mercats molt volàtils que depenen, en bona part, de les perspectives de recessió i de la política dels bancs centrals. Aquests han enterrat la fracassada política d’orientació avançada (*forward guidance*) per reaccionar a l’evolució de la inflació. Una conseqüència és que fins i tot en un mercat tan profund com el de deute del Tresor dels EUA ha augmentat la volatilitat i té problemes de liquiditat.

Quin diagnòstic i pronòstic fa en relació amb el teixit industrial a la Unió Europea en unes circumstàncies com les presents (energia, primeres matèries, relocalització, competència extra-UE...)?

El procés de globalització s’ha alentit, aturat o bé revertit en diversos sectors. La competència sistèmica entre els EUA i la Xina condueix a un desacoblament, a la divisió del món en blocs tecnològics i econòmics. Aquest no és un procés ràpid, però està en marxa i veurem fins on arriba. Això porta a passar del *just-in-time* al *just-in-case*, i valorar molt més la resiliència de les cadenes de producció. Les relocalitzacions

“**És certament possible que entrem en un cicle d’estagflació, de fet, es podria considerar que ja hi som, perquè la inflació és elevada i el creixement s’ha alentit**”

“El Col·legi hauria d'ajudar a introduir racionalitat econòmica en les decisions dels agents i les entitats públiques”

en la producció i el consum, i la necessitat de fer front als reptes del canvi climàtic. Aquest és el món pel qual ens hem de preparar, i això vol dir invertir en capital humà i tecnològic, i posar la innovació i el coneixement al centre de l'activitat econòmica. El nostre sistema educatiu falla per la base, malgrat tenir bones universitats i centres de recerca. Necessitem atraure i retenir el talent, i per això necessitem tenir una elevada qualitat de vida, tot i que això no és suficient. Cal disposar d'un conjunt de factors complementaris en capital humà, R+D, infraestructures, fiscalitat, relacions laborals i competència en els mercats que apuntin cap a una economia moderna, on les indústries netes han de ser centrals. Necessitem l'escala de la regió metropolitana de Barcelona, amb governança integrada, per competir al món. Calen polítiques que facin de Catalunya una regió atractiva per localitzar seus empresarials, cal reconvertir el sector turístic, cal una política ambiciosa d'habitatge social... i calen polítics que s'atreveixin a prendre decisions en bé de la societat (l'endarreriment en energies renovables i en connexions intercontinentals a l'aeroport són exemples a evitar). Cal fixar objectius ambiciosos i posar-se a treballar per assolir-los.

Quin paper creu que hi ha de tenir el Col·legi d'Economistes?

El Col·legi ha de tenir un paper de catalitzador de tots els economistes com a vector de formació i de divulgació de l'anàlisi econòmica rigorosa, amb utilitat tant per al sector privat com per al sector públic. Moltes de les decisions polítiques es prenen sense una memòria econòmica de les conseqüències que tindran per al teixit productiu, per als consumidors i per a les finances públiques. És més, moltes vegades no es fa una anàlisi cost-benefici social acurada (no només estrictament economicomonetària) dels projectes proposats. El Col·legi hauria d'ajudar a introduir racionalitat econòmica en les decisions dels agents i les entitats públiques, i presentar les compensacions (*trade-offs*) que existeixen en els projectes proposats. ■

afavoreixen el *reshoring* i el *friendshoring*, on és important tenir centres de decisió per atraure activitat. La UE té un problema greu degut a la seva dependència dels combustibles fòssils. Ha d'accelerar la transició cap a l'energia renovable i canviar el model productiu per fer-lo menys intensiu en energia fòssil. Això s'aplica, en particular, a la indústria alemanya. No serà fàcil, sobretot perquè la Unió Europea no disposa tampoc dels materials necessaris per produir les energies renovables.

En el context d'incertesa actual, quines haurien de ser les prioritats de la política econòmica de Catalunya?

Establir les bases per a un desenvolupament sòlid de la nostra economia. La crisi de la COVID ha posat de manifest que el model inercial basat en serveis tradicionals i l'atracció de turisme massiu amb la marca Barcelona està esgotat. La pandèmia ha estat un accelerador de tendències i ha accentuat la moderació i la potencial reversió parcial de la globalització, la penetració de la digitalització